

Arhitektonski fakultet / Arhitektura - integrisane studije 5+0, (2017) / TEORIJA

ARHITEKTURE 3

Uslovljenost drugim predmetima	Nema uslovljenosti
Ciljevi izučavanja predmeta	U okviru predmeta se predstavlja skup estetičko-etičkih teorija arhitekture i njihovih interpretacija u različitim razdobljima istorije arhitekture sa naglaskom na savremeno doba i kontinuitet razvoja kritičkog mišljenja.
Ime i prezime nastavnika i saradnika	Prof. dr Slavica Stamatović Vučković
Metod nastave i savladanja gradiva	Predavanja sa projekcijama, isčitavanje dobijenih tekstova/video materijala - diskusija na času; obavezne konsultacije, kolokvijumi i izrada semestralnog rada.
I nedjelja, pred.	Uvodno predavanje Problem stalnosti i promjenjivosti u definisanju estetskih kategorija, veza arhitekture sa drugim kulturnim sistemima (umjetnost-arhitektura-estetika-etika-"lijepo" i "dobro" u arhitekturi-kvalitet arhitekture; teorija i filozofija arhitekture; kritičko mišljenje)
I nedjelja, vježbe	/
II nedjelja, pred.	Stvaranje estetičkog mišljenja u arhitekturi - pregled - značaj arhitekture u društvenom kontekstu; razvoj i značaj simbolike i simboličkog jezika; razvoj prvih graditeljsko-estetičkih sistema i kriterijuma za vrednovanje arhitekture (prvi deskriptivni tekstovi - Egipat, Mesopotamija)
II nedjelja, vježbe	/
III nedjelja, pred.	Razvoj estetičkog i kritičkog mišljenja u antičkoj Grčkoj i Rimu (filozofska tradicija, arhitektonski traktati; proporcijski sistemi; simetrija; euriitmija, harmonija, itd.); prvi estetički pojmovi i sistemi - prvi teorijski traktat o arhitekturi - M. Vitruvije Polio ("Deset knjiga o arhitekturi"- utilitas, firmitas, venustas)
III nedjelja, vježbe	/
IV nedjelja, pred.	Razvoj estetičkog i kritičkog mišljenja - srednji vijek vs. renesansa - pregled: teološki pristup u uobličavanju estetičkih principa u arhitekturi (simbolika, egzegeza, arhetipovi, hijerarhija i ikonografija, principi transponovanja); renesansni traktati i ideali ljepote u umjetnosti i arhitekturi (Alberti - De re Aedificatoria; Paladio - I quattro libri di architettura, i dr.)
IV nedjelja, vježbe	/
V nedjelja, pred.	Razvoj estetičkog i kritičkog mišljenja - novo doba: empirijski pristup, numerička estetika; psihološki aspekti; subjektivizam; "lijepe umjetnosti"; prva "moderna" estetika (A. Baumgarten); predmoderni teorijski koncepti i sistemi (L Ecole de Beaux Arts; M. A. Laugier - eseji; kanonska arhitektura; romantizam vs. realizam vs. racionalizam; Blondel, Boullee, Ledoux - estetički sistemi - karakter građevine, efekat; "sublime"; komunikabilna svojstva arhitekture)
V nedjelja, vježbe	/
VI nedjelja, pred.	Razvoj estetičkog i kritičkog mišljenja - moderno naučno izučavanje arhitekture - teorijski koncepti i pisana djela XIX vijeka (graditeljske tipologije (Durand); racionalizam i funkcionalizam (A. Pugin); utopističke predstave i kritika industrijske revolucije (J. Raskin - "Sedam svjetiljki arhitekture"); ideja "istine" u arhitekturi, kritički racionalizam (Violet le Dik - "Razgovori o arhitekturi"); sistemske teorije-fundamentalni elementi arhitekture (G. Semper - "The Four Elements of Architecture"); F. Froebel - korijeni modernističkog mišljenja.
VI nedjelja, vježbe	/
VII nedjelja, pred.	Kolokvijum 1
VII nedjelja, vježbe	/
VIII nedjelja, pred.	Moderna kultura i arhitektura - razvoj novog estetičkog, etičkog i kritičkog mišljenja; avangardni pokreti, škole i manifesti (tekstovi); sukob avangarde i estetike; mašinska estetika; univerzalnost (Le Corbusier - "Ka pravoj arhitekturi"); izjednačavanje ljepote sa istinom (Mies van der Rohe - tekstovi); organska arhitektura (F. L. Wright - tekstovi); hermetičke estetičke koncepcije; formalizam (tekstovi, eseji, manifesti, intervjui...). Razvoj kritičkog mišljenja - diskusija
VIII nedjelja, vježbe	/
IX nedjelja, pred.	Postmoderna kultura i arhitektura - kritički diskurs: arhitektura, tradicija i memorija; identitet; otvorena estetika za otvoreno društvo; arhitektonska komunikacija - semiotički i semantički diskurs arhitekture (A. Rossi, R. Venturi, Ch. Jencks, P. Portoghesi i dr. - tekstovi, eseji, manifesti, intervjui...). Razvoj kritičkog mišljenja - diskusija
IX nedjelja, vježbe	/
X nedjelja, pred.	Ornament vs. forma kao estetički sistem - prisustvo ornamentike u savremenom dizajnu i arhitekturi - istorijski pregled ("Arhitektura kao velika knjiga čovječanstva"); ornamentika kao "životna sila" (L.

	Sullivan -pregled tekstova); original vs. falsifikat (Adolf Loos - eseji pregled); savremene tendencije, veze sa ostalim kulturnim sistemima (tekstovi, eseji, manifesti, intervjui...). Razvoj kritičkog mišljenja - diskusija
X nedjelja, vježbe	/
XI nedjelja, pred.	Postmoderna kultura i arhitektura - kritički diskurs: anti-estetički stavovi (neoavangarda); "anti-umjetnost"; "haj-tech" estetika; post-funkcionalizam; de-konstrukcija; metamodernizam; istraživački pristup - kreiranje novih vrijednosti (K. Frampton, B. Tschumi, R. Koolhaas; M. Wigley, Z. Hadid, P. Schumacher i dr. - tekstovi, eseji, manifesti, intervjui...). Razvoj kritičkog mišljenja - diskusija
XI nedjelja, vježbe	/
XII nedjelja, pred.	Post-postmodernizam i estetika digitalnog doba vs. arhitektura i priroda; arhitektura i blagostanje - ideal "ljepote i sreće" kao ekološka kategorija - kritički diskurs; vještačka inteligencija (AI), "fake" arhitektura; arhitektonski manifesti i standardi u XXI vijeku - savremene tendencije (koncepti/tekstovi/manifesti/intervjui...). Razvoj kritičkog mišljenja - diskusija
XII nedjelja, vježbe	/
XIII nedjelja, pred.	Estetički ogledi: tradicija-identitet-moderno-postmoderno-savremeno - crnogorski kontekst - kritički diskurs
XIII nedjelja, vježbe	/
XIV nedjelja, pred.	Kolokvijum 2
XIV nedjelja, vježbe	/
XV nedjelja, pred.	Predaja semestralnog rada - I rok * II rok za predaju se definiše tokom semestra u dogovoru sa studentima
XV nedjelja, vježbe	/
Obaveze studenta u toku nastave	Položena oba kolokvijuma i pozitivno ocjenjen seminarski rad. ** Semestralni rad: Student bira temu koju mu nastavnik odobrava i piše rad (min. 3000, max. 5000 riječi) sa ilustracijama i bibliografijom (stampo, A4 format, predaje se na kraju semestra). Može biti i više kraćih tema tokom semestra (domaći zadaci) ili grupni rad na semestralnom radu, definiše se početkom semestra.
Konsultacije	Konsultacije tokom semestra, prema dogovoru.
Opterećenje studenta u casovima	Nedjeljno: 2.0 kredita x 40/30 = 3 sata i 6 minuta Struktura: 2 sata predavanja, 1 sat i 6 minuta samostalnog rada, uključujući konsultacije
Literatura	Mako, V. Estetičke misli o arhitekturi, 1, 2 i 3. Beograd: Arhitektonski fakultet, 2011.; Frempton. K. Moderna arhitektura, kritička istorija. Beograd: Orion Art, 2004.; P. Bojanić, V. Djokić, ur. Teorija arhitekture i urbanizma. Beograd: Arhitektonski fakultet, 2009. (izabr. poglavlja); Benjamin, A., Architectural Philosophy. Beograd: Clio, 2011.; Michael H.K. (ed.) Architecture Theory since 1968. Camb. Mass.: The MIT Press, 1998. (izabr. poglavlja); Loos, A. Izabrani eseji (Blagojević, Vlaškalić, ur.); Beograd, Grupa Lavirint, 2000; Leach N. (ed), Rethinking Architecture – A Reader in Cultural Theory. London: Routledge, 1997. (izabr. poglav.), i dr.
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje	Prisustvo nastavi: ukupno 5 poena (svaki izostanak manje 1 poen), maksimalno 3 izostanka I kolokvijum: max 20 poena / min 11 p.; II kolokvijum: max 20 poena / min 11 p.; Kratki esej na zadatu temu (izmedju kolokvijuma): max 5 poena (nije obavezno); Semestralni rad: max 50 poena / min 26 p. Prelazna ocjena se dobija ako student ostvari najmanje 50 poena.
Posebne naznake za predmet	
Napomena	Detaljniji podaci o sadržaju predmeta se mogu dobiti kod predmetnog profesora i prodekana za nastavu.
Ishodi učenja	Očekuje se da student, nakon položenog ispita Teorije arhitekture 3: 1. Posjeduje znanje o kulturnoj i intelektualnoj istoriji i teorijama koje su od značaja za arhitektonsko i urbanističko projektovanje; 2. Razumije i objašnjava uticaj teorijskih postulata i koncepata na razvoj umjetničkih i arhitektonskih praksi i njihov uticaj na šire kulturne i društvene fenomene; 3. Primjenjuje adekvatno i promišljeno poznavanje teorijskih koncepata u procesu arhitektonskog i urbanističkog projektovanja; 4. Posjeduje i primjenjuje razvijene estetičko-etičke stavove i kritičko mišljenje u arhitektonsko-urbanističkoj praksi.